

Kiinan taloudessa elpymisen merkkejä

28.8.2009

Kiiinan talouskehityksen seuraaminen on vuonna 2009 ollut varsin mielenkiintoista. Tarkkailijoiden odotukset ovat muuttuneet alkuvuoden vahvasta pessimismistä yhä optimistisemmiksi. BKT:n kasvu kiihtyi vuoden toisella neljänneksellä jo 7,9 prosenttiin, ja vaikuttaa siltä, että hallituksen 8 prosentin kasvutavoite tullaan saavuttamaan. Useat tarkkailijat ovat kuitenkin tuoneet ilmi epäilyksensä tätä vuotta koskevien Kiinan talustilastojen suhteen.¹ Tässä artikkelissa tarkastellaan, mitä Kiinan tilastot ja erilaisiin kyselyihin perustuvat luotamusindikaattorit kertovat maan talouskasvusta.

Kiinan talouden ennustaminen erityisen haasteellista

Suhdannekehityksessä tapahtuu joskus yllättävän nopeita käännteitä. Talousennusteisiin liittyy tällöin poikkeuksellisen suurta epävarmuutta. Hyvä esimerkki tästä on vuoden 2008 lopulla nopeasti syventynyt kansainvälinen talouskriisi. Talouden ennustamisen tekee vaikeaksi se, että ennustejakson aikana on yleensä odottamattomia tapahtumia kuten talouspolitiikan muutoksia. Vaikka ennustaminen on vaikeaa, se on kuitenkin tarpeellista, sillä ennusteet antavat pohjan tulevaisuuden suunnitteluun esimerkiksi valtion budjettia laadittaessa tai yritysten investointi-

¹ Esimerkiksi Makin (2009), Rawski (2001) on osoittanut, miten jo vuosien 1998–2001 BKT:n kasvua, sähkön käyttöä, kuluttajahintoja ja työllisyyttä koskevat luvut ovat keskenään ristiriitaisia.

hankkeita päätettäessä. Kiinan tapauksessa ennustamisen tärkeys korostuu maan yhä vaurastuessa ja sen kansainvälisen painoarvon kasvaessa. Jos 2000-luvun talouskasvun trendit jatkuvat, Kiinan odotetaan ohittavan Yhdysvallat maailman suurimpana taloutena 2020-luvun puolivälin paikkeilla.

Väestöltään maailman suurimman maan, Kiinan, historia ja yhteiskunnallinen kehitys tuovat omat mausteensa talouden ennustamiseen. Tilastointikäytännöt poikkeavat joissain tapauksissa länsimaisista, ja joitakin keskeisiä tilastoja ei julkisteta ainakaan muodossa, joka olisi Kiinaa tarkkaileville hyödyllisin.

Ennustamisen epävarmuus on tavanomaisesti suurempaa Kiinan kaltaisissa kehittyvissä talouksissa, sillä niissä tilastoihin liittyy yleensä enemmän ongelmia ja talouden kannalta merkittäviä politiikkamuutoksia tehdään useammin. Myös integroituminen maailmantalouteen lisää ennustamisen epävarmuutta. Mitä tiukemmin talous on kytkeytynyt muihin maihin, sitä voimallisemmin muiden talouksien tapahtumat heijastuvat tähän maahan. Usein ennusteissa annetut näkemykset tulevista tapahtumista ovat itse ennustelukua tärkeämpiä.

”Kiinalaiset” tilastot vaikeuttavat ennustamista

Kaikki mittaaminen on altista mittausvirheelle, ja Kiinan kokoisessa taloudessa mittaamisen ja tilastointiin liittyviä virhemahdollisuuksia on useita. Jo pelkästään maan valtava väestö-

*Juuso Kaarevirta
ekonomisti
rahapolitiikka- ja
tutkimusosasto*

*Jenni Pääkkönen
ekonomisti
rahapolitiikka- ja
tutkimusosasto*

*Kiinalaisten
käyttämät
tilastointitavat
eivät kaikilta osin
täysin vastaa
kansainvälisiä
standardeja.*

määrä ja maantieteellinen koko vaikeuttavat Kiinan tilastoviraston tehtäviä. Lisäksi yksi merkittävä poikkeama moniin muihin maihin verrattuna on se, että kiinalaisten käyttämät tilastointitavat eivät kaikilta osin täysin vastaa kansainvälisiä standardeja.² Vaikka määritelmäerot eivät vaikuttaisikaan tuotannon estimaattiin, Kiinan aineisto ei välttämättä ole vertailukelpoista muiden maiden aineistojen kanssa.

Monet länsimaissa tyypillisesti varsin tarkat tilastot tuotetaan Kiinassa olosuhteiden pakosta otannalla ja estimoimalla. Esimerkiksi miljoonien pienten palveluyritysten tuotannon arvioiminen on hankalaa kuten myös maatalouden ja pienyritystoiminnan tuotannon mittaaminen. Vaikka aiheesta on tehty runsaasti tutkimuksia, kukaan ei tiedä, miten oikeata ja tarkkaa tietoa kiinalaisten käyttämät menetelmät tuottavat.³

Kiinassa myös tuotannontekijöiden tilastointi on heikkoa. Määritelmän mukaan työttömiä voi olla vain kaupungeissa, koska maalla kaikki perheen työikäiset jäsenet työskentelevät maataloussektorilla. Omintakeinen tilastointitapa on käytössä niin ikään investointien mittaamisessa. On mahdollista, että tilastoidut kiinteät investoinnit sisältävät myös suunniteltuja eivätkä pelkästään toteutuneita investointeja. Siksi tuotannon ja sen

² Xu (2009).

³ Esimerkiksi Maddisonin (1998) mukaan palvelusektorin ja teollisuuden kasvuvauhdit olivat vuosina 1978–1995 selvästi hitaampia kuin virallisten tilastojen mukaan.

potentiaalın arvioiminen näiden lukujen perusteella on haasteellista.

Sen lisäksi, että tilastointi on Kiinassa vaikeaa, maan poliittisen järjestelmän on epäilty kannustavan tilastojen kaunisteluun. Kiinan alueita ja valtio-omisteisia yrityksiä johtavat kommunistisen puolueen jäsenet, joiden eteneminen puolueen sisällä ja omalla uralla sekä myös palkkiot riippuvat heidän menestymisestään näissä tehtävissä. Epäonnistujia puolestaan rangaistaan. Johtajilla on siis – tyypillisesti, mutta ei aina – kaikki syyt väärillä yksikkönsä tuotantoa todellista paremmaksi.⁴ Myös Kiinan tilastoviranomaiset tietävät tämän ja pyrkivät korjailemaan saamaansa dataa mm. järjestämällä pistokeilla.

Kiinassa BKT:tä arvioidaan pelkästään tuotantopuolelta, mikä johtaa siihen, että kaikki tuotannon lisäys lasketaan BKT:n kasvuksi riippumatta siitä, kulutetaanko vai varastoidaanko se. Varastojen kehitystä ei raportoida, mikä vaikeuttaa kysyntäpuolen erien arvioimista. Lisäksi Kiinan tilastokeskuksen raportoimia kotitalouksien kulutuslukuja on mahdollista laskea uudelleen annettujen tilastomääritelmien avulla.⁵

Tilastojen käyttöä ja ennustamista vaikeuttaa se, että monet tilastot julkistetaan vain vuositasolla tai vuosi-

⁴ Tsain (2008) mukaan peräti 81 % kylien viranomaisista raportoi kylänsä kokonaistuloksi luvun, jonka uskoi olevan todellista suurempi. Raportoidun ja todelliseksi uskotun tulon välinen ero oli keskimäärin 44 %.

⁵ Holz (2004).

kasvuina. Esimerkiksi bruttokansantuotteen kysyntäpuolen erät julkistetaan vain kerran vuodessa, mutta tuotantopuolen BKT:n erät neljännesvuosittain. Käännepesteitä arvioitaessa kausivaihteluista puhdistetut reaaliset kuukausittaiset kasvuluvut ovat kaikkein informatiivisimpia, mutta niitä on saatavilla valitettavan vähän. Kiina raportoi useimmat hintakehitystä kuvaavat tilastonsa vain vuosikasvuina.

Koska Kiinan tilastojen luotettavuudesta on esitetty runsaasti epäilyjä, on pyritty löytämään luotettavia indikaattoreita, joiden avulla tilastojen antamaa puutteellista kuvaa on yritetty tarkentaa. Tavaraliikenne ja sähköntuotanto tyypillisesti heijastavat läheisesti taloudellista aktiivisuutta ainakin teollisuuden osalta – tosin näitäkin koskevia tilastoja on kritisoitu samoin perustein kuin muita tilastoja.⁶ Lisäksi Kiinan taloudessa meneillään olevan rakennemuutoksen vuoksi tavaraliikenteen ja sähköntuotannon tilastojen indikaatioarvo on olennaisesti heikentynyt, kun esimerkiksi BKT:n kasvun ja rahdin kasvun suhde on muuttunut.⁷ Rakennemuutos vaikuttaa myös talouden sektoreiden osuuteen kokonaistuotannosta, mistä syystä heikoiten mitattavissa olevan, mutta valtavaa vauhtia kehittyvän palvelusektorin rooli korostuu.⁸

Niin kutsutun kovan tilastoaineiston (esim. tuotannon tekijät ja

kokonaiskysyntäerät) lisäksi voidaan käyttää erilaisia ns. markkinasentimenttiin perustuvia luottamusindikaattoreita, kuten kuluttajien luottamus omaan ja maan talouteen, ostopäälliköiden indeksit jne. Nämä indikaattorit tyypillisesti ennakoivat talouden käännteitä. Lisäksi yhtenä talouden käännteitä ennakoivana indikaattorina pidetään pörssin yleisindeksiä, perustuhan yrityksen arvonnäyttöön pitkästi arvioon sen tulevaisuuden kassavirrasta. Pienillä, vasta kehityksessä olevilla markkinoilla pörssikurssit ovat kuitenkin alttiita spekulatioille, ja erityisesti tämä pätee Kiinassa, jossa vaihtoehtoisia sijoitusmuotoja on vähän.

Kovat tilastot kertovat taloustilanteen selvästi parantuneen viime kuukausina

Kuten todettiin, Kiinan kysyntäpuolen tilastojen tarkastelu on vaikeaa. Maan kuukausittain julkistamat tilastot kiinteistä investoinneista tai vähittäiskaupasta eivät lainkaan vastaa tilastoja, jotka koskevat BKT:n kysynnän aleriä kotimainen yksityinen kulutus, syntä ja pääoman muodostus. Jostain syystä tilastot erkanevat 2000-luvun alkupuolella, ja joinakin vuosina sarjat liikkuvat täysin eri suuntiin. Esimerkiksi vuonna 2008 vähittäiskaupan kasvu kiihtyi reaalisesti muutamia prosenttiyksikköjä, kun kysyntäpuolella yksityisen kulutuksen kasvu hidastui suurin piirtein yhtä paljon.

Kiinan julkistamien ulkomaankaupan kuukausitilastojen perusteella

⁶ Sinton (2001).

⁷ Huenemann (2001).

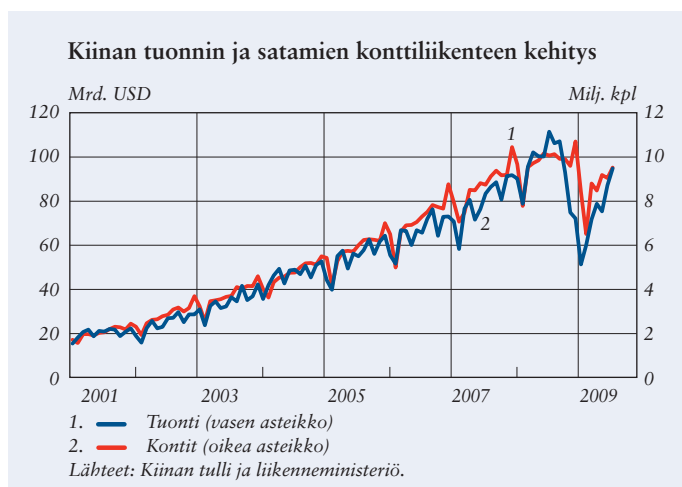
⁸ Xu – Ljungwall (2008).

on myös koko lailla hankala arvioida ulkomaista nettokysyntää. Sen lisäksi, että palvelukaupasta ei ole saatavilla tilastoja kuukausittain, ulkomaankaupan hintaindeksit julkistetaan vain vuosimuutoksina. Toisaalta mahdollisuus luovaan kirjanpitoon on kauppalukujen tapauksessa vaikeampaa, kun luvut voidaan tarkastaa kauppakumppaneiden peilitilastoista. Tähänkin menetelmään liittyy tosin joitakin ongelmia.⁹

Kuukausitilastojen valossa vaikuttaa siltä, että ulkomaankaupan ylijäämä tulee supistumaan vuonna 2009 merkittävästi. Tammi-heinäkuussa ulkomaankaupan ylijäämän arvo oli 15 % pienempi kuin vuotta aiemmin. Lisäksi raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat ovat kehittyneet niin, että määrillä mitattu kau-

⁹ Viejämää tilastoissa ei oteta huomioon tuotteen siirtämistä ensimmäisestä kohteesta toiseen. Kiinan tapauksessa ongelmia aiheuttaa etenkin Hongkong, jonne Kiinan tilastojen mukaan suuntautui 13 % vuoden 2008 viennistä. Suuri osa tuotteista kuitenkin viedään Hongkongista eteenpäin.

Kuvio 1.

pan ylijäämä tulee supistumaan enemmän kuin arvoilla mitattu ylijäämä.

Viime kuukausina vienti näyttää hivenen elpyneen, mutta viimevuotisesta vientimäärä on supistunut noin 20 %. Tuonti on puolestaan selvästi piristynyt, ja tuodut määrät ovat viime kuukausina olleet vuodentakaiseen verrattuna kasvussa. Etenkin raaka-aineita on tuotu aiempaa enemmän, mutta kasvua on myös muissa tuotteissa. Tuonnin kehitykseen liittyy kuitenkin suurta epävarmuutta. Viimeaikainen piristyminen saattaa olla vain osa varastojen sopeutumista, ja sopeutumisen jälkeen tuontimäärät saattavat taas alkaa supistua.

Kiinan ulkomaankaupan kehitystä voidaan arvioida myös maan satamien rahdin ja konttien läpivirtauksen avulla. Valitettavasti saatavilla olevat kiinalaistilastot eivät erottele, mihin suuntaan rahti tai kontit ovat liikkumassa – maahan vai maasta ulos. Kontteja ei myöskään erotella tyhjiin ja täysiin. Käsitellyt rahtimäärät ovat kasvaneet nopeasti kevään jälkeen.¹⁰ Konttikuljetuksissa kasvu on ollut myös merkittävää, mutta hie-

man rahtimäärien kasvua hitaampaa. Puutteista huolimatta sekä rahti- että konttikuljetustilastot viittaavat ulkomaankaupan piristymiseen (kuvio 1).

Taluskriisin aikana tarjontapuolen luvuissa on herättänyt hienoista ihmetystä BKT:n kasvun nopeus teolli-

¹⁰ Tonnimääräistä rahtitilastoa luultavasti vääristää raaka-ainekuljetusten melko nopea kasvu kuluvana vuonna.

suustuotannon kasvun hitauteen verrattuna. Vuoden 2008 viimeisellä ja kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä teollisuustuotanto kasvoi bruttokansantuotetta hitaammin ensimmäistä kertaa 2000-luvulla. Kuitenkin teollisuus ja rakentaminen kattavat noin puolet Kiinan BKT:stä. Kiinalaisviranomaiset ovat selittäneet ristiriitaa palvelusektorin vahvalla kasvulla. Palvelujen mittaaminen on hankalaa, ja tilastoja on usein tarkennettu jälkeinpäin. Saattaakin olla, että vuoden 2009 palveluiden kasvulukuja tullaan pienentämään, kun lopulliset tilastot valmistuvat.

Vaikka teollisuustuotanto kehittyi alkuvuonna heikosti, osakekurssit ovat olleet nousussa marraskuusta 2008 lähtien. Kiinan muutaman viime vuoden aikainen osakekurssien kehitys ei ole vastannut talouden tai yritysten voittojen kehitystä, vaan markkinoille on muodostunut selviä kuplia. Aivan viime kuukausina teollisuustuotannon kasvu on jälleen kiihtynyt.

Vaikka satamatoiminta supistui selvästi vuodenvaihteessa, maan sisäiset rahtikuljetukset ovat kasvaneet tasaisesti vaikeimpanakin kriisiaikana. Vuoden 1999 alun jälkeen, jolloin maan sisäisten rahtikuljetusten kuukausitilastoja alettiin julkistaa, rahdin määrään on käytännössä vaikuttanut merkittävästi vain vuoden 2003 SARS-kriisi. Maan sisäisen rahtikuljetusten kasvu tukee näkemystä, että Kiinan talouskasvu on jatkunut vahvana kriisistä huolimatta.

Taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymisestä antaa viitteitä myös

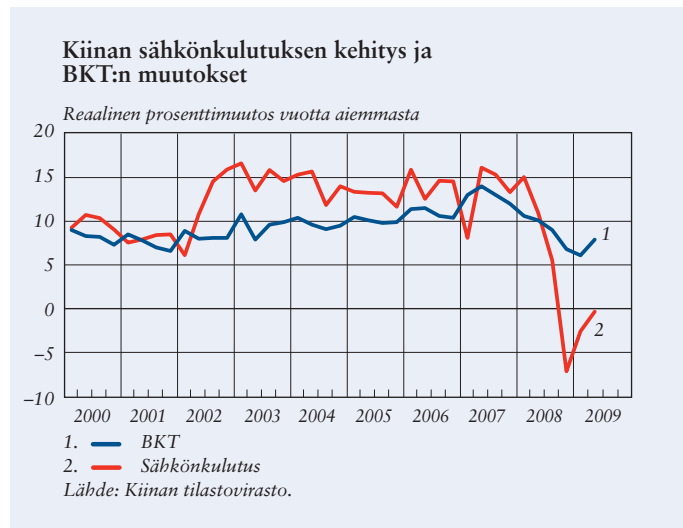
valtion verotulojen lupaava kehitys kesä- ja heinäkuussa. Erittäin heikon alkuvuoden jälkeen yrityksiltä saadut tulot ovat viime kuukausina lisääntyneet selvästi. Aiempina vuosina valtion tulojen kannalta varsin merkityksetön yksityisen kulutuksen verotuksen tuotto on kasvanut puolestaan koko vuoden vahvasti. Valtion tulot ovat kuitenkin edelleen merkittävästi budjetoitua pienemmät, eikä tilanteen odoteta korjaantuvan loppuvuonna yritysverotuksen piristymisestä huolimatta.

Useimmissa maissa sähkönkulutus kuvaa taloudellista aktiivisuutta melko hyvin. Kesän 2008 jälkeen ero teollisuus- ja sähköntuotannon vuosikasvun¹¹ välillä on suurentunut merkittävästi (kuvio 2). Useana kuukau-

¹¹ Teollisuustuotannosta ei julkisteta aggregoituja tasolukuja kuukausittain. Sähkönkulutuksen tilastoissa ei oteta huomioon useiden tuotantolaitosten omia sähkögeneraattoreita, joita käytetään etenkin kesäisin.

Osakemarkkinoiden kehitys ei vastaa reaalityalouden kehitystä.

Kuvio 2.

tena ero vuosimuutosten välillä on ollut yli 10 prosenttiyksikköä, kun aiemmin 2000-luvulla ero on ollut keskimäärin vain muutamia prosenttiyksikköjä. Monet tarkkailijat ovat epäilleet, että teollisuustuotantolukuja on pyöristetty todellista suuremmiksi. Kiinalaisviranomaiset ovat väittäneet, että tilanne kuvaa talouden rakenteen muutosta. Väitteessä on perää, sillä sähkönkulutus seuraa jonkin verran maan selvästi suurimpien energiankuluttajien eli raskaan teollisuuden ja erityisesti terästeollisuuden kehitystä. Teräksen tuotanto on supistunut niinä kuukausina, jolloin sähkönkulutuksen ja teollisuustuotannon ero on ollut suurimmillaan.

Myös raakaöljyn kulutusta käytetään usein taloudellisen aktiivisuuden mittarina. Kansainvälinen energiajärjestö IEA kiinnitti toukokuussa huomiota Kiinan nopeaan talouskasvuun vuoden ensimmäisellä neljänneksellä öljyn kulutuksen merkittävästi supistumisesta huolimatta.¹² Öljynkulutustilastojen käyttöä vaikeuttaa kuitenkin Kiinan tapauksessa merkittävästi se, että tietoa öljyvarastoista on vaikea saada ja ilmoitettuihinkin tilastoihin liittyy merkittävää epävarmuutta. Kiina on rakentanut vuodesta 2005 alkaen strategisia öljyvarastoja, minkä lisäksi kiinalaisyrietykset ovat tietävästi kasvattaneet omia öljyvarastojaan talouskriisin aikana. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Kiinan öljynkulutuksen kasvu olisi

IEA:n esittämien arvioiden jälkeen kiihtynyt ja tilanne normalistunut.

Luottamusindikaattoreiden viesti on ristiriitainen

BKT:n kasvun ja erityisesti sen käänne pisteiden ennustamisessa luottamusindikaattorit toimivat hyvin ainakin teollisuusmaissa. Yrittäjät ja ostopäälliköt ovat asiantuntijoita omilla markkinoillaan ja pystyvät arvioimaan, mikä on yrityksen myymän tuotteen kysyntä nyt ja lähitulevaisuudessa. Kuluttajat puolestaan tuntevat oman taloutensa tilastonikkareita paremmin. Parhaimmillaan luottamusindikaattorit ennakoivat talouden käänne pisteitä ennen kuin kova tilastoaineisto on olemassa. Käänne pisteet pystytään muutenkin vahvistamaan aineistoista useiden kuukausien viiveillä.

Kiinan luottamusindikaattoreiden ja niiden ennusteominaisuuksien läpikäynti osoittaa, että osa näistä indikaattoreista, esimerkiksi kuluttajien luottamus talouteen, on käyttökeltomaisia mm. siksi, että niiden tulkinta ilman referenssipistettä oli mahdotonta. Sen sijaan tässä tarkastelussa päädyttiin käyttämään diffuusioindeksiä, joka laskee kotitalouksien positiiviset ja negatiiviset näkemykset yhteen painottaen niitä vastaajien osuuksilla. Jos esimerkiksi 20 % vastaajista arvioi tulotasonsa hyväksi ja 30 % huonoksi, indeksi saa arvon -10. Tarkastelu kohdistui kokonaiskysynnän eriin: ulkomaankauppa, investoinnit ja kotitalouksien kysyntä suhteessa niitä lähimmin heijastaviin indikaattoreihin.

¹² International Energy Agency (2009).

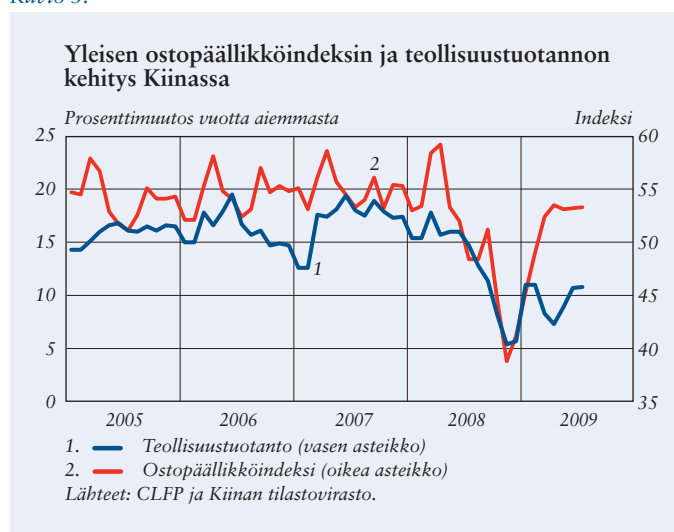
Kiinalle tärkeän viennin ennakoinnissa on käytettävissä useita luottamusindikaattoreita. Teollisuuden ostopäälliköiden¹³ käsitys uusista vientitilauksista kertoo, miten kuluvaan kuunaan uudet vientitilaukset ovat kehittyneet suhteessa edellisen kuukauden tilauksiin. Se ennakoii melko hyvin kausivaihteluista puhdistettua viennin kuukausikasvua. Uusien vientitilausten kasvu näkyy Kiinan viennissä keskimäärin kahden kuukauden kuluttua. Viennin kasvu puolestaan vetää tuonnin kasvuun, sillä Kiina tuottaa runsaasti komponentteja omaan tuotantonsa osiksi vientituotteita.

Uudet vientitilaukset ovat kasvaneet edelliskuisen verrattuna toukoheinäkuussa, jolloin indeksin arvot ovat olleet yli 50, minkä pitäisi ennakoita teollisuustuotteiden viennin piristymistä. Joitakin merkkejä tästä on jo ilmassa. Toisaalta vientitilausten supistuminen on ollut rajua, joten jonkinlainen kasvu on odotettua. Myös yleinen ostopäällikköindeksi on ollut yli arvon 50 muutaman kuukauden ajan, mikä viittaisi siihen, että pohja on ohitettu. Silti teollisuustuotannon kasvu on edelleen poikkeuksellisen hidasta (kuvio 3).

Kotimainen kulutuskysyntä on keskeinen kokonaiskysynnän komponentti, ja sen osuus Kiinan kokonais-
tuotannosta on noin 40 %, mikä on huomattavan vähän verrattuna muihin Itä-Aasian maihin. Kausivaihteluista puhdistetun (reaalisen) vähittäismyynnin vuosikasvun ja kuluttajien odotuksia kuvaavien diffuusioindikaattoreiden avulla voidaan yrittää ennakoita kuluttajien ostokäyttäytymisen muutoksia. Näyttää siltä, että kuluttajien odotukset tulevaisuuden tuloista ennakoivat vähittäiskaupan reaalista myynnin kasvua. Kun kuluttajat uskovat, että tulot lisääntyvät tulevaisuudessa, alkaa vähittäiskauppa kasvaa. Kuluttajien tulo-odotusten ja vähittäiskaupan myynnin kasvun välinen korrelaatio eri aikoina on kohtalainen, yli 40 %. Koska Kiinassa on heikko julkinen sosiaaliturva, kiinalaiset kuluttajat ovat erityisen herkkiä reagoimaan tulojen muutoksiin ja varautuvat huonoihin aikoihin säästämällä. Kotitalouksien käsitys tulevaisuuden tulotasosta on nopeasti heikentynyt: enää vain yhtä suuri osa kotitalouksista uskoo tulojensa kasvavan kuin uskoo pienenevän, kun aiemmin optimisteja oli selvästi

Kiinalaiset kuluttajat varautuvat huonoihin aikoihin säästämällä, koska maan julkinen sosiaaliturva on heikko.

Kuvio 3.

¹³ China Federation of Logistics and Purchasingin (CFLP) tuottama ostopäällikköindeksi.

enemmän. Huoli tulevaisuudesta ei luo pohjaa kulutuksen kasvulle.

Investoinnit ovat kolmas tärkeä kokonaiskysynnän erä, sillä niiden osuus Kiinan kokonaistuotannosta on 42 %. Ne eivät näytä reagoivan yhteenkään tässä tarkastelussa käytyyn aineiston indikaattoreista, ja kausivaihteluista puhdistettujen investointien korrelaatio esimerkiksi ostopäällikköindeksin uusien tilausten kanssa on negatiivinen useiden kuukausien ajan. Kun uusia tilauksia on paljon, investointeja tehdään vähän. Samalta näyttää yhteys yrittäjien luottamuksen ja reaalisten investointien kasvun välillä (kuvio 4). Ainoa järkevä selitys tähän havaintoon on se, että investoinnit ovat nk. kontra-syklinen erä – investointeja tehdään Kiinassa erityisen paljon silloin, kun talouden toimeliaisuus on vähäisimmillään, jolloin niitä tekevät valtio-

omisteiset yritykset. Kiinteissä investoinneissa näkyy harjoitettu suhdanepolitiikkaa, sillä marraskuussa 2008 käynnistetty massiivinen elvytysohjelma on tukenut investointeja sekä suoraan että välillisesti mm. lainaottoa helpottamalla. Tuoreet investointitilastot viittaavat vahvasti tähän suuntaan.

Lähtulevaisuus näyttää lupaavalta – varauksin

Taluskriisin aikana Kiinaan on kohdistettu suuria odotuksia, kun vielä kehittyvän talouden on toivottu vetävän koko maailmantalouden uuteen nousuun. Vuoden 2009 alkupuolella vaikutti siltä, että talouskasvu jää merkittävästi totuttua heikommaksi, kun mm. vienti romahti ja sähkönkulutus supistui. Viime kuukausina useissa talousindikaattoreissa on selvä kasvupyrähdys, eli talous elpyisi laajalla rintamalla. Samalla on alkanut ilmaantua merkkejä Kiinan vetoavusta muille maille. Etenkin raaka-aineiden tuottajamaat ovat selvästi hyötäneet Kiinan talouden piristymisestä, kun raaka-aineiden kysyntä on kasvanut ja hinnat ovat nousseet. Viime kuukausina tuonti on alkanut kasvaa entistä laajemmalla pohjalla.

Kuluttajien usko tulojen suotuisaan kehitykseen on vähissä. Työttömyyden kasvu ja epävarmuuden lisääntyminen suitsivat tulo-odotuksia. Yrittäjien investointihalukkuus on pohjalukemissa, vaikka kiinteät investoinnit kasvavat hurjalla tahdilla.

Kuvio 4.

la. Tällä hetkellä Kiinassa on enemmän yrittäjiä, jotka eivät halua investoida, kuin niitä, jotka haluavat. Kun kasvun hidastumisen myötä taloudessa on ylikapasiteettia, ei investointihalukkuutta löydy. Uusista investoinneista vastaavat pääasiassa valtiojohtoiset yritykset, jotka toteuttavat hallituksen kunnianhimoista elvytyspolitiikkaa. Tällä hetkellä Kiinan kasvu näyttää perustuvan enemmän valtion elvytykseen kuin yksityisten toimijoiden kulutukseen tai investointeihin.

Kiinan viennin vähetessä ja tuonin kasvaessa ulkomaankaupan ylijäämä tulee vuonna 2009 supistumaan aiemmista vuosista. Sekä vien-

nissä että tuonnissa on jo hienoista elpymistä havaittavissa. Ostopäällikköiden mukaan vientituotteiden tilauskannan kasvu jatkui kesällä. Myös rahdin ja konttikuljetusten kehitys vahvistaa tätä näkemystä. Kiinan talouden viime kuukausien elpyminen ja sen tarjoama vetoapu muille maille saattaa kuitenkin liittyä varastojen sopeutumiseen. Yritykset ajoivat vuodenvaihteen tienoilla varastonsa ennätyspieniksi ja kasvattavat niitä nyt. Myös valtio on kasvattanut strategisia raaka-ainevarannojaan.

Asiasanat: Kiina, tilastot, ennustaminen

Lähteet

Holz, Carsten A. (2004) Deconstructing China's GDP Statistics. *China Economic Review*, 15:164–202.

Huenemann, Ralph W. (2001) Are China's Recent Transport Statistics Plausible? *China Economic Review*, 12:368–372.

International Energy Agency (2009) Oil Market Report. Toukokuu.

Makin, John H. (2009) China: Bogus Boom? American Enterprise Institute for Public Policy Research.

Maddison, Angus (1998) Chinese Economic Performance in the Long Run. Development Centre of the Organization for Economic Co-operation and Development.

Rawski, Thomas G. (2001) What is Happening to China's GDP Statistics? *China Economic Review*, 12:347–354.

Sinton, Jonathan E. (2001) Accuracy and Reliability of China's Energy Statistics. *China Economic Review*, 12:373–383.

Tsai, Lily L. (2008) Understanding the Falsification of Village Income Statistics. *The China Quarterly*, 196, December, 805–826.

Xu, Dianqing – Ljungwall, Christer (2008) What is the Real Size of China's Economy? *China Economic Journal*, 1, 1:97–105.

Xu, Xianchun (2009) The Establishment, Reform, and Development of China's System of National Accounts. *The Review of Income and Wealth*, 55, 1: 442–465.